

Onderwijssysteem

Zweden

beschreven en vergeleken met
het Nederlandse systeem

Dit document geeft informatie over het onderwijssysteem van Zweden.
We leggen uit wat het Nederlandse equivalent is van de meest voorkomende diploma's uit Zweden met als doel: toelating tot het Nederlands hoger onderwijs.

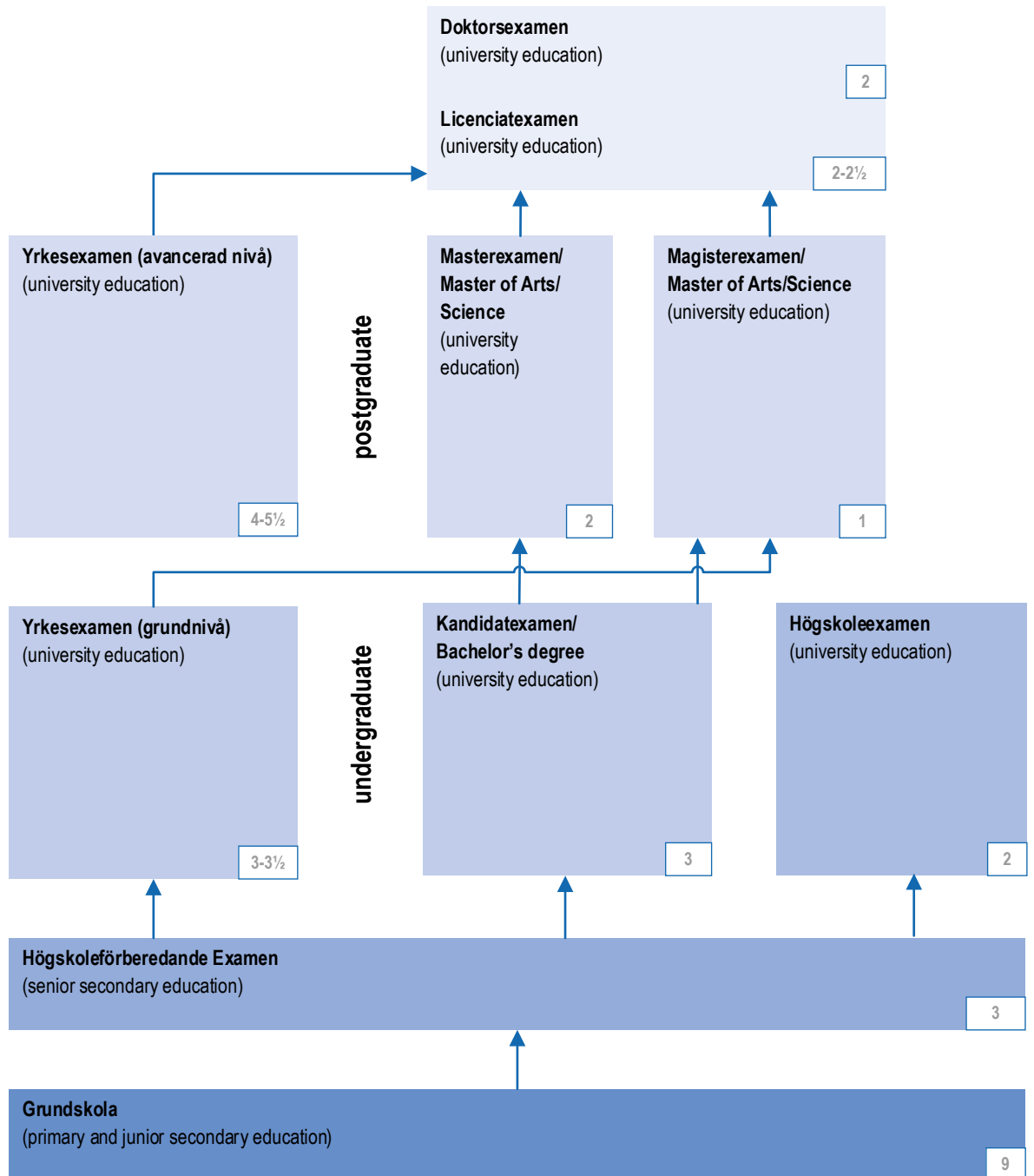
Disclaimer

We doen ons best om de informatie zo up-to-date mogelijk te houden. We aanvaarden echter geen aansprakelijkheid voor schade die is ontstaan als gevolg van fouten of onvolledige informatie in dit document.

Op deze publicatie, met uitzondering van het beeldmateriaal, is de Creative Commons Naamsvermelding NietCommercieel 3.0 Unported-licentie van toepassing. Ga naar www.nuffic.nl/cc/ voor meer informatie over het hergebruik van deze publicatie.

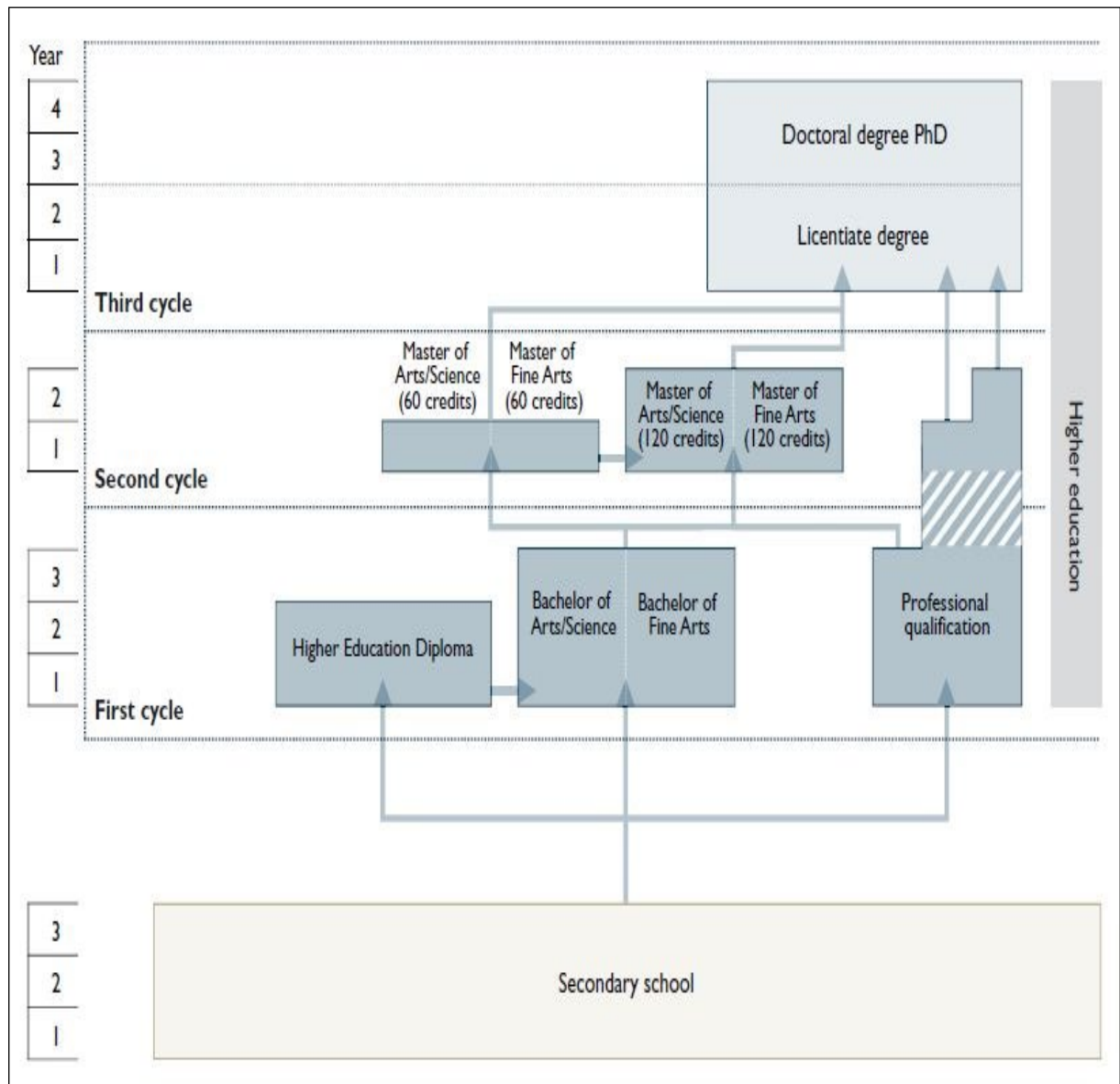
■ **Onderwijssysteem Zweden**

 Duur van de opleiding

■ Nationaal kwalificatieraamwerk

Het nationale kwalificatieraamwerk geeft een overzicht van de structuur van opleidingen en kwalificaties binnen het Zweedse hoger onderwijsstelsel.

Bron: [Certification of Sweden's national qualification framework](#)

■ Waarderingstabel

In dit overzicht staan links de meest voorkomende buitenlandse diploma's met de vergelijkbare niveaus in de Europese Hoger Onderwijsruimte (EHEA) en het Europese kwalificatieraamwerk. De andere kolommen tonen de Nederlandse waardering met de vergelijkbare niveaus in het Nederlandse en Europese kwalificatieraamwerk.

Buitenlands diploma en QF-EHEA-niveau		EQF-niveau	Nederlandse waardering en NLQF-niveau	EQF-niveau	
Högskoleförberedande Examen met beroepsgerichte vakken			havodiploma voor het algemeen vormende deel en mbo-diploma op kwalificatieniveau 2 of 3 voor het beroepsgerichte deel	4 en 2/3	4 en 2/3
Högskoleförberedande Examen			vwo- of havodiploma	4+/4	4
Högskoleexamen/ University Diploma in [...]	1 ^e	6	2 jaar hbo of een associate degree	5	5
Kandidatexamen/ Bachelor's degree	1 ^e	6	bachelorgraad in het wo of hbo	6	6
Yrkesexamen/ Professional degree behaald aan een universiteit	1 ^e /2 ^e	6/7	bachelorgraad in het hbo of mastergraad in het wo	6/7	6/7
Magisterexamen/ Master's degree	2 ^e	7	mastergraad in het wo of hbo	7	7
Masterexamen/Master's degree	2 ^e	7	mastergraad in het wo of hbo	7	7
Licentiatexamen	3 ^e	8	2 jaar van een promotietraject	8	8

NB

- Dit is een globaal advies waaraan je geen rechten kunt ontlenen.
- QF-EHEA = overkoepelend raamwerk van kwalificaties in de Europese Hoger Onderwijsruimte. NLQF = Nederlands kwalificatieraamwerk. EQF = Europees kwalificatieraamwerk.
- Het EQF/[NLQF-niveau](#) zegt niet zozeer iets over de studie-inspanning of

-inhoud, maar wel over wat iemand kan en weet als een bepaald leerproces is afgerond.

- Informatie over de Nederlandse waarderingen staat op onze website: [onderwijs en diploma's Nederland](#).
- [SBB, Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven](#), waardeert buitenlandse diploma's en opleidingen op vmbo- en mbo-niveau. De waardering kan afwijken wanneer SBB het diploma waardeert voor toelating tot het mbo of de arbeidsmarkt.

■ **Introductie**

Het onderwijssysteem van het Konungariket Sverige is via nationale wetgeving geregeld. Het ministerie van Onderwijs (Utbildningsdepartementet) is verantwoordelijk voor het lager en voortgezet onderwijs en met enkele uitzonderingen (met name landbouw), het hele hoger onderwijs.

De staat is verantwoordelijk voor het onderwijsbeleid en bepaalt in grote lijnen de onderwijskaders, inclusief richtlijnen en doelstellingen. In Zweden ligt de verantwoordelijkheid voor de beleidsuitvoering en kwaliteitsbewaking binnen het lager, voortgezet en volwassenenonderwijs bij de *Swedish National Agency for Education (Skolverket)*.

De verantwoordelijkheid voor het hoger onderwijs lag tot 2013 bij de *Swedish National Agency for Higher Education (Högskoleverket)*. Op 1 januari 2013 werden de werkzaamheden van de *Högskoleverket* overgedragen aan 2 nieuwe autoriteiten: de *Swedish Council for Higher Education (Universitets- och Högskolerådet, UHR)* en de *Swedish Higher Education Authority (Universitetskanslerämbetet, UKÄ)*.

De *Swedish Council for Higher Education (Universitets- och Högskolerådet)* is voornamelijk verantwoordelijk voor de richtlijnen voor toelating tot het hoger onderwijs, de waardering van buitenlandse diploma's en de promotie van internationale samenwerking en academische uitwisseling. Deze organisatie is tevens het nieuwe contactpunt voor beroepserkenning.

De *Swedish Higher Education Authority (Universitetskanslerämbetet)* heeft als belangrijkste taak de evaluatie van de kwaliteit van het hoger onderwijs en de graadverlenende instanties binnen het hoger onderwijs en het toezicht op Zweedse universiteiten en *university colleges*.

Hoewel de *Universitets- och Högskolerådet* en de *Universitetskanslerämbetet* erop toezien dat de richtlijnen en eindtermen worden gehaald, is de verantwoordelijkheid voor het inrichten van onderwijsprogramma's grotendeels gedelegeerd aan gemeentes en instellingen zelf, die na hervormingen in 1993 een grote mate van autonomie hebben gekregen.

Het Zweedse hoger onderwijssysteem is het resultaat van 3 belangrijke hervormingen, die plaatsvonden in 1977, 1993 en 2007. De belangrijkste veranderingen in 1977 zijn: het ontstaan van een geïntegreerd, uniform systeem voor alle soorten tertiair onderwijs, het toepassen van een ruimer toelatingsbeleid en een grotere geografische verspreiding van het hoger onderwijs. In 1993 zijn de belangrijkste hervormingen: het ontstaan van een geheel nieuwe *Higher*

Education Act en *Higher Education Ordinance*, waarin de doelstellingen en de graden van een nieuw systeem van graden en diploma's worden opgenomen, de decentralisatie van het hoger onderwijssysteem met toenemende autonomie op instellingsniveau en toenemende vrijheid voor studenten om een eigen onderwijsprogramma samen te stellen.

In 2007 werden, als onderdeel van het Bolognaproces, 3 cycli van hoger onderwijsprogramma's ingevoerd: de *undergraduate* cyclus, de *advanced* cyclus en de *post-master* cyclus.

In Zweden is het onderwijs verplicht voor kinderen van 6 tot 16 jaar. De voertaal in het onderwijs is Zweeds, maar een toenemend aantal programma's, vooral in het internationaal onderwijs, wordt in het Engels gegeven. Er is ook een klein aantal scholen voor de Sami minderheid in het noorden van Zweden, met onderwijs in het Sami.

Het academisch jaar loopt van augustus tot juni.

■ **Basis- en voortgezet onderwijs**

Het basis- en voortgezet onderwijs in Zweden kent geen differentiatie naar schoolsoort zoals in Nederland; elke school moet in staat zijn geschikt onderwijs voor elke leerling aan te bieden. Het 12-jarige systeem is verdeeld in twee fases: *primary education*, dat 9 jaar duurt en in Nederlandse termen het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs omvat, en *senior secondary education*, dat 3 jaar duurt en vergelijkbaar is met de bovenbouw van het voortgezet onderwijs in Nederland. De primaire fase wordt gevolgd aan de *compulsory school (grundskola)*, de bovenbouw van het voortgezet onderwijs wordt aan de *gymnasia* gevolgd (niet te verwarren met het gymnasium in Nederlandse zin).

Bovenbouw voortgezet onderwijs

De huidige organisatie van de bovenbouw van het voortgezet onderwijs in Zweden is in 1992/1993 voor het eerst geïntroduceerd. Aanvullende wijzigingen dateren uit 1996 en 2011. Sinds 2011 kunnen leerlingen kiezen uit 18 3-jarige nationale programma's, waarvan er 6 voornamelijk gericht zijn op het voorbereiden op een studie binnen het hoger onderwijs (in het volgende overzicht de nummers 13 tot en met 18, met een *). De overige 12 programma's hebben meer beroepsgerichte en minder algemeen vormende en voorbereidend wetenschappelijke vakken dan de 6 eerdergenoemde programma's. Bij een aantal van deze programma's ligt het zwaartepunt duidelijk op de beroepsvorming, bij andere is er sprake van een evenwicht tussen algemene en beroepsgerichte vakken. Deze programma's moeten een

werkstage van 15 weken hebben. Meer dan de helft van de middelbare scholieren van de bovenbouw volgt een beroepsgericht programma.

De 18 nationale programma's zijn:

1. *Barn och fritidsprogrammet/Child and Recreation Programme*
2. *Bygg- och Anläggningsprogrammet/Building and Construction Programme*
3. *El- och Energiprogrammet/Electricity and Energy Programme*
4. *Fordons- och transportprogrammet/Vehicle and Transport Programme*
5. *Handels- och administrationsprogrammet/Business and Administration Programme*
6. *Hantverksprogrammet/Handicraft Programme*
7. *Hotell- och turismprogrammet/Hotel and Tourism Programme*
8. *Industritekniska programmet/Industrial Technology Programme*
9. *Restaurang- och livsmedelsprogrammet/Restaurant Management and Food Programme*
10. *VVS- och fastighetsprogrammet/HVAC and Property Maintenance Programme*
11. *Vård och omsorgsprogrammet/Health and Social Care Programme*
12. *Naturbruksprogrammet/Natural Resource Use Programme*
13. *Ekonomiprogrammet/Business Management and Economics Programme**
14. *Estetiska programmet/Arts Programme**
15. *Humanistiska programmet/Humanities Programme**
16. *Naturvetenskapsprogrammet/Natural Science Programme**
17. *Samhällsvetenskapsprogrammet/Social Science Programme**
18. *Teknikprogrammet/Technology Programme**

Gedetailleerde informatie over de inhoud van de 18 nationale programma's staat op de [Skolverket-website](#) (in het Zweeds).

Een belangrijke verandering na 1993 is dat leerlingen binnen bepaalde grenzen veel vrijheid krijgen in het samenstellen van hun vakkenpakket. De keus wordt onder meer door de door hun gewenste vervolgstudie bepaald. In sommige, voornamelijk beroepsgerichte programma's kan praktijkervaring buiten school onderdeel uitmaken van het curriculum.

Studiepunten

Het curriculum wordt gekwantificeerd in studiepunten (*poäng*) waarbij 1 punt 60 contactminuten vertegenwoordigt. Het aantal studiepunten varieert, afhankelijk van het studieprogramma en de periode waarin de bovenbouw is voltooid. Het aantal vereiste en de door de student behaalde studiepunten wordt altijd op het einddiploma *Högskoleförberedande Examen (Higher Education Preparatory Diploma)* vermeld onder de kopjes *Programmets omfattning i poäng enligt: timeplan/scheduled programme extent; points* en *elevens studieplan/student's syllabus*. Bovendien wordt op het certificaat vermeld of een volledig programma

Fullständigt program (F), een uitgebreid programma *Utökat program (U)*, of een gereduceerd programma *Reducerat program (R)* is gevolgd. Het einddiploma wordt verleend, als het programma wordt voltooid en het minimum aantal studiepunten is behaald. Er is dus geen eindexamen.

Vakken

Aan de bovenbouw van het voortgezet onderwijs zijn er 4 niveaus van vakken onderscheiden worden:

- gemeenschappelijke vakken (*core subjects*);
- programma-specifieke vakken;
- oriëntatievakken;
- keuzevakken.

De 8 gemeenschappelijke vakken (*core subjects*) zijn: Zweeds, Engels, wiskunde, algemene natuurwetenschappen, maatschappijleer, godsdienst, lichamelijke oefening en verzorging en beeldende kunst. Elke leerling moet 950 studiepunten aan gemeenschappelijke vakken behalen, ongeacht het studieprogramma.

Programma-specifieke vakken zijn aanvullende vakken die de leerling volgt om te kunnen voldoen aan de eisen van het betreffende nationale programma. Indien de leerling een programmaspecifiek vak wenst in te wisselen voor een ander vak bestaat die mogelijkheid. Er is dan sprake van een specifiek voor de student ontworpen programma. Een dergelijke aanpassing op het curriculum wordt weergegeven op het afsluitende diploma.

Oriëntatievakken worden door de leerling gekozen wanneer deze voor een bepaalde oriëntatie binnen het programma kiest. Leerlingen besteden het tweede en derde jaar van de bovenbouw aan het volgen van oriëntatie- en keuzevakken.

In het studieprogramma wordt onderscheid gemaakt tussen *ämnen/subjects* (vakken) en *kurser/courses* (deelvakken). Een *subject* (hoofdvak) kan in verschillende *courses* (deelvakken) worden onderverdeeld. Het deelvak kan in niveau variëren van 1 (basaal) tot en met 5 (meest gevorderd) en het varieert soms ook op subniveau (bijvoorbeeld a tot en met c). Zo is het hoofdvak *Matematik* (wiskunde) verdeeld in de deelvakken: *Matematik 1a*, *Matematik 1b*, *Matematik 1c*, *Matematik 2a*, *Matematik 2b*, *Matematik 2c*, *Matematik 3b*, *Matematik 3c*, *Matematik 4* en *Matematik 5*.

Leerlingen kunnen deelvakken op gevorderde niveaus alleen volgen als ze de deelvakken op lagere subniveaus (in dit geval a, b en c) al hebben afgerond. Wiskunde is één van de weinige vakken waarvoor op alle 5 niveaus een deelvak bestaat. Meer informatie over de (deel)vakken is beschikbaar – in het Zweeds – via de [Skolverket-website](#) en de [GymnasieGuiden](#).

Volwassenenonderwijs

Behalve het reguliere voortgezet onderwijs heeft Zweden een goed ontwikkeld systeem van volwassenenonderwijs op secundair en postsecundair niveau, aangeduid als *komvux*. Daarnaast kent Zweden een groeiend aantal onafhankelijke scholen voor algemeen vormend voortgezet onderwijs. Een voorbeeld hiervan zijn de *Waldorfskolan*, die gebaseerd zijn op antroposofische opvattingen. De kwaliteit van het onderwijs dat door deze onafhankelijke scholen wordt aangeboden, wordt in Zweden beschouwd als gelijk aan dat van het reguliere onderwijs.

Zowel het volwassenenonderwijs als het onderwijs aan onafhankelijke scholen wordt erkend en (gedeeltelijk) gesubsidieerd door de Zweedse overheid. Voltooiing van voortgezet onderwijs aan dergelijke onderwijstypen biedt toelating tot het hoger onderwijs, mits voldaan is aan de algemene en specifieke toelatingseisen voor de betreffende studierichting.

Högskoleförberedande Examen

Het *Högskoleförberedande Examen* (*Higher Education Preparatory Diploma*) wordt sinds juni 2014 uitgereikt. Vóór die tijd werd na afronding van de bovenbouw van het voortgezet onderwijs het *Slutbetyg från Gymnasieskolan* uitgereikt. In het volwassenenonderwijs (*komvux*) werd het *Slutbetyg* nog tot 2015 uitgereikt en daarna vervangen door het *Gymnasieexamen*.

Het niveau van het *Högskoleförberedande Examen* is vergelijkbaar met dat van een vwo-diploma of havodiploma, afhankelijk van welke van de 18 nationale programma's is gevolgd.

Het niveau van het *Högskoleförberedande Examen* met beroepsgerichte vakken is vergelijkbaar met dat van een havodiploma voor het algemeen vormende deel en een mbo-diploma op kwalificatieniveau 2 of 3 voor het beroepsgerichte deel, afhankelijk van de richting.

■ Toelating hoger onderwijs

In Zweden wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen algemene toelatingseisen (*grundläggande behörighet*) en specifieke toelatingseisen (*särskild behörighet*) met betrekking tot de toelating tot het hoger onderwijs. Voor toelating tot het hoger onderwijs moeten studenten ten minste voldoen aan de algemene toelatingseisen.

Het *Höskoleförberedande Examen* van een *gymnasieskolan* is een algemene toelatingseis. Ook met het eerdere genoemde *Slutbetyg fran Gymnasieskolan* (dat tot 2015 werd uitgereikt) voldoen studenten aan de algemene eisen. Meer informatie over deze eisen staan op de [website van het Swedish Council for Higher Education](#) (*Universitets- och Högskolerådet, UHR*).

Specifieke toelatingseisen gelden voor toelating tot bepaalde studierichtingen en zijn geformuleerd in termen van voldoende vakinhoudelijke voorbereiding en/of werkervaring. Voor alle studierichtingen geldt een *numerus clausus*, dit betekent dat er veel concurrentie is voor plaatsen in vooral populaire studierichtingen. Selectie vindt plaats op grond van cijfers in het voortgezet onderwijs en/of op basis van een nationale toelatingstoets, de *Swedish Scholastic Aptitude Test (Högskoleprovet)* die de aanleg meet voor studies in het hoger onderwijs. Deze toets is vrijwillig maar wordt door 75.000 studenten per jaar afgelegd om hun kansen op toelating te verhogen. Toelating gebeurt centraal bij het *National Admission Office to Higher Education*.

In de meeste gevallen zal voor toelating tot het Nederlandse hoger onderwijs een Zweeds *gymnasium*-diploma worden overgelegd dat behaald is in één van de 6 richtingen die voornamelijk voorbereiden op het hoger onderwijs in Zweden.

Deze 6 programma's zijn:

- *Naturvetenskapsprogrammet/Natural Science programme*
- *Samhällsvetenskapliga programmet/Social science programme*
- *Teknikprogrammet/Technology programme*
- *Ekonomiprogrammet/Business Management and Economics programme*
- *Humanistiska programmet/Humanities programme*
- *Estetiska Programmet/Health and Social Care Programme*

De overige 12 nationale programma's zijn een mengvorm tussen algemeen vormend en secundair beroepsonderwijs en kunnen, afhankelijk van de inhoud van het studieprogramma, ook toegang bieden tot het hoger onderwijs. Hoewel leerlingen met een *gymnasium*-diploma *in principe* toegang hebben tot het hoger onderwijs in Zweden ongeacht het programma, moeten ze om in aanmerking te komen voor toelating tot universitaire bacheloropleidingen nog voldoen aan de specifieke toelatingseisen voor de gekozen opleiding. Meer informatie over de specifieke toelatingseisen voor Zweedse hoger onderwijsprogramma's is beschikbaar op de [website van de Swedish Council for Higher Education](#) (*Universitets- och Högskolerådet, UHR*).

■ Hoger onderwijs

Sinds de hervormingen van 1977 heeft Zweden een unitair systeem van hoger onderwijs, waarin het wetenschappelijk onderwijs en het hoger beroepsonderwijs geïntegreerd zijn in één systeem dat in het Zweeds *högskola* wordt genoemd. Hoger onderwijs wordt verzorgd door universiteiten (*universitetet*), *university colleges* (*högskolan*) en instituten (*institutet*). Bijna alle instellingen noemen zich *university*, in het Engels.

Er zijn meer dan 50 hogeronderwijsinstellingen, waarvan het grootste gedeelte openbaar is en gefinancierd wordt door de staat en een aantal particulier. Deze instellingen hebben dezelfde algemene toelatingseisen, doen onderzoek en in de meeste gevallen verlenen ze dezelfde diploma's en graden. Het doctoraat wordt voornamelijk door universiteiten verleend, maar ook door andere hogeronderwijsinstellingen in specifieke vakgebieden en na het verkrijgen van toestemming van de overheid.

Hoewel Zweden geen binair hoger onderwijsstelsel heeft, verzorgen universiteiten meestal traditionele, wetenschappelijke programma's en andere hogeronderwijsinstellingen de meer op de praktijkgerichte of gespecialiseerde programma's. Er zijn echter veel uitzonderingen, en studiepunten behaald aan het ene type instelling tellen mee voor een studie aan een andere.

Een *university college* kan de status van een volwaardige universiteit aanvragen bij de overheid. Aanvragen worden ingediend bij de *Swedish National Agency for Higher Education*. Voormalige *university colleges* die in de afgelopen 10 jaar de status van universiteit hebben gekregen zijn *Växjö University*, *Karlstad University*, *Mid Sweden University* and *Örebro University*.

Er zijn *university colleges* die permanent overheidssubsidie ontvangen voor onderzoek binnen een specifieke discipline. Zij hebben het recht om de mastergraad (120 studiepunten) en de doctor's graad in de betreffende disciplines te verlenen. *University colleges* kunnen een aanvraag indienen om doctoraten te verlenen binnen beperktere studierichtingen. Aanvragen worden ingediend bij de *Swedish National Agency for Higher Education*.

Het hoger onderwijs heeft 3 fases: de *undergraduate* fase, de *advanced* fase en de *post-master* fase (de promotie). Verder wordt er een onderscheid gemaakt tussen algemene graden (*general degrees*) en beroepsgerichte graden (*yrkesexamen/professional degrees*). Beroepsgerichte graden worden niet alleen verleend aan het einde van opleidingen die in Nederland in het hoger beroepsonderwijs worden gegeven, maar ook in geneeskunde, rechten, enzovoorts. Het hoger onderwijs is gratis, op een fee voor bepaalde studentenvoorzieningen na.

■ Universitair en beroepsgericht onderwijs

Undergraduate (grundnivå)

Een belangrijk kenmerk van het Zweeds hoger onderwijs is de mate van vrijheid die zowel instellingen als studenten krijgen in het samenstellen van individuele studieprogramma's. De behaalde graad moet echter aan nationale eisen en eindtermen voldoen, zoals in de *Degree Ordinance* is vastgesteld. De volgende kwalificaties worden in het *undergraduate* onderwijs aangeboden:

Högskoleexamen (University Diploma)

Dit getuigschrift wordt verleend na het behalen van ten minste 120 *högskolepoäng*/ECTS (2 jaar voltijds). Instellingen mogen de vereiste combinatie van vakken bepalen.

Het niveau van het *högskoleexamen* (QF-EHEA 1^e cyclus/EQF-niveau 6) is vergelijkbaar met dat van 2 jaar hoger beroepsonderwijs of met dat van een *associate degree*, afhankelijk van de studierichting.

Kandidatexamen (Bachelor's degree)

Dit getuigschrift wordt verleend na het behalen van ten minste 180 *högskolepoäng*/ECTS (3 jaar voltijds), waarvan 90 punten in het hoofdvak moeten worden behaald en 30 punten voor een scriptie of project.

Het niveau van het *kandidatexamen* (QF-EHEA 1^e cyclus/EQF-niveau 6) is vergelijkbaar met dat van een bachelorgraad in het wetenschappelijk onderwijs of in het hoger beroepsonderwijs, afhankelijk van de inhoud en oriëntatie van de opleiding.

Graduate (avancerad nivå)

Voor toelating tot dit niveau is een 3-jarige *undergraduate* graad vereist. Op het *avancerad nivå* kunnen de volgende graden worden behaald:

Magisterexamen (Master's degree)

Voor deze graad zijn 60 *högskolepoäng*/ECTS (1 jaar voltijd) vereist. Minimaal 30 *högskolepoäng*/ECTS zijn vereist voor de major inclusief een scriptie van 15 *högskolepoäng*/ECTS.

Daarbij moet de student in het bezit zijn van het *kandidatexamen* of een *professional degree* van minstens 180 *högskolepoäng*/ECTS.

Het niveau van het *magisterexamen* (QF-EHEA 2^e cyclus/EQF-niveau 7) is vergelijkbaar met dat van een mastergraad in het wetenschappelijk onderwijs of in het hoger beroepsonderwijs, afhankelijk van de inhoud en oriëntatie van de opleiding.

Masterexamen (Master's degree)

Het *masterexamen* is een nieuwe graad die nauw verbonden is met de voortzetting van de studie op *graduate* niveau. Voor deze graad zijn 120 *högskolepoäng*/ECTS (2 jaar voltijd) vereist, waarvan ten minste 60 *högskolepoäng*/ECTS voor de major inclusief een scriptie met een studiebelasting van 30 *högskolepoäng*/ECTS. Verder moet de student in het bezit zijn van het *kandidatexamen* of een *professional degree* van minstens 180 *högskolepoäng*/ECTS.

Het niveau van het *masterexamen* (QF-EHEA 2^e cyclus/EQF-niveau 7) is vergelijkbaar met dat van een mastergraad in het wetenschappelijk onderwijs of in het hoger beroepsonderwijs, afhankelijk van de inhoud en oriëntatie van de opleiding.

Postmaster (forskarnivå)

Voor toelating tot het postmaster-onderwijs moeten studenten een programma van ten minste 240 *högskolepoäng*/ECTS hebben voltooid. Instellingen kunnen aanvullende eisen stellen voor geschiktheid.

Het postmaster-programma duurt in de meeste gevallen 4 jaar en bestaat uit het volgen van enkele colleges en het onderzoeken, schrijven en in het openbaar verdedigen van een proefschrift. Wanneer aan deze eisen is voldaan, wordt een *doktorsexamen* (PhD) verleend.

Behalve het doctoraat is het aan de meeste faculteiten mogelijk om na 2 jaar postmaster-onderwijs (120 studiepunten) een *licentiatexamen* (*licentiate degree*) te behalen. Deze graad wordt verleend na een onderzoekersopleiding van 2 á 2½ jaar, waarin een scriptie wordt geschreven en verdedigd. Het *licentiatexamen* wordt vaak halverwege het promotietraject uitgereikt als tussenliggende graad.

Het niveau van het *licentiatexamen* (QF-EHEA 3^e cyclus/EQF-niveau 8) is vergelijkbaar met dat van 2 jaar van een promotietraject.

Undergraduate of graduate (*grundnivå/avancerad nivå*)

Yrkesexamen (Professional degree)

Yrkesexamina kunnen zowel op *undergraduate* niveau (eerste cyclus) als op *advanced* niveau (2e cyclus) worden afgelegd. Er bestaan thans 32 verschillende *professional degrees* op *undergraduate* niveau en 22 op gevorderd niveau. *Professional degrees* worden aangeboden in studierichtingen zoals verpleegkunde, maatschappelijk werk, technische richtingen, geneeskunde, tandheelkunde, rechten, psychologie, lerarenopleidingen en kunst (beeldende kunst, muziek, dans). Hiervoor zijn 180 à 330 ECTS vereist, afhankelijk van de studierichting. Yrkesexamina op gevorderd niveau kunnen worden vergeleken met Nederlandse graden 'oude stijl' zoals het artsexamen en het ingenieursexamen.

Het niveau van het Yrkesexamen (QF-EHEA 1e or 2e cyclus/EQF-niveau 6 of 7) behaald aan een universiteit is vergelijkbaar met dat van een bachelorgraad in het hoger beroepsonderwijs of met een mastergraad in het wetenschappelijk onderwijs, afhankelijk van de studierichting en -duur.

Beoordelingssystemen

In de bovenbouw van het voortgezet onderwijs werden tot 2013 de volgende 4 kwalificaties gegeven:

Resultaat	Omschrijving	Betekenis
MVG	<i>Mycket väl godkänd</i>	<i>Pass with special distinction</i>
VG	<i>Väl godkänd</i>	<i>Pass with distinction</i>
G	<i>Godkänd</i>	<i>Pass</i>
IG	<i>Icke godkänd</i>	<i>Fail</i>

Sinds 2013 is er een beoordelingssysteem met de *grades* A, B, C, D, E en F, waarbij A-E als voldoende gelden en F als onvoldoende. Meer informatie is beschikbaar via de [Skolverket-website](#).

Instellingen binnen het hoger onderwijs hebben de vrijheid om hun eigen beoordelingssysteem te kiezen. Enkele hanteren het hierboven beschreven beoordelingssysteem, andere, waaronder de Universiteit van Stockholm en de *Kungliga Tekniska Hogskolan*, gebruiken de onderstaande ECTS *grading scale*:

Letter grade	Omschrijving
A	Beste 10%
B	Beste 25%
C	Beste 30%
D	Volgende 25% (met een voldoende)
E	Volgende 10% (met een voldoende)
FX	Onvoldoende
F	Onvoldoende

Meer informatie over het *European Credit Transfer and Accumulation System* (ECTS) is beschikbaar in de (Engelstalige) [ECTS gebruikershandleiding](#) van de Europese Commissie.

Zie ook onze [informatie](#) over de waarde van buitenlandse cijfers.

■ Bolognaproces

Aan het einde van de jaren 80 en begin jaren 90 werd het bachelor-mastersysteem ingevoerd in het Zweedse hoger onderwijs. Als onderdeel van dit proces werd in juli 2007 in Zweden een nieuw studiepuntensysteem geïntroduceerd dat het traditionele systeem van de *poäng* verving. Volgens het oude systeem van vóór 2007 correspondeerden 40 *poäng* met 60 ECTS: 40 studiepunten vertegenwoordigden 1 jaar voltijd studie.

Het nieuwe systeem, dat van de *högskolepoäng (hp)*, is uitwisselbaar met het ECTS-systeem: 60 *högskolepoäng (hp)* staan gelijk aan 60 ECTS, ofwel 1 jaar voltijds onderwijs. Meer informatie over de implementatie van het bachelor-mastersysteem in Zweden staat op de [website van de Europese Hoger Onderwijsruimte \(EHEA\)](#).

■ Kwalificatieraamwerken

Sinds 2015 heeft Zweden een nationaal kwalificatieraamwerk (SeQF) voor alle onderwijsniveaus, gebaseerd op het Europees kwalificatiekader (EQF). Het SeQF heeft 8 kwalificatieniveaus, net als het EQF. De formele koppeling aan het EQF is nog niet afgerond.

Meer informatie over het SeQF staat op de [website Sveriges referensram för kvalifikationer](#) (alleen in het Zweeds).

■ **Accreditatie en kwaliteitszorg**

Hogeronderwijsinstellingen die door de Zweedse overheid gefinancierd worden zijn autonoom, maar moeten uiteraard aan bepaalde criteria voldoen. De voormalige *National Agency for Higher Education (Högskoleverket)*, voorheen verantwoordelijk voor kwaliteitsborging en accreditatie in het hoger onderwijs, heeft alle professionele opleidingen in de periode 2001-2006 geëvalueerd. In 2007 startte weer een volgende 6-jarige cyclus van programma-evaluaties, met betrekking tot alle graden op het eerste, tweede en derde niveau.

In januari 2011 werd een nieuw systeem voor kwaliteitsborging ingevoerd om aan de nieuwe eisen, die gebaseerd waren op de doelstellingen van meer vrijheid, internationalisering en hoge kwaliteit, te voldoen. Dit systeem voor kwaliteitsborging benadrukt het versterken van de prikkels om hoge normen ten aanzien van leeruitkomsten van opleidingen te realiseren. Sinds 2011 zijn eerste cyclus- en tweede cyclusgraden geëvalueerd gebaseerd op de mate waarin de studenten de kwalitatieve doeleinden bereiken die in de nieuwe *qualifications ordinance* zijn uiteengezet.

Op 1 januari 2013 werd de verantwoordelijkheid voor de kwaliteitszorg en accreditatie overgebracht van de *National Agency for Higher Education (Högskoleverket)* naar de [Swedish Higher Education Authority \(Universitetskanslersämbetet, UKÄ\)](#). De laatste evaluatiecyclus werd in 2014 afgerond.

Nieuw kwaliteitszorgsysteem

De [UKÄ-website](#) vermeldt dat er een nieuw systeem voor kwaliteitszorg in gebruik is sinds 2017. Zie ook: [National system for quality assurance of higher education \(report 2016:15\)](#).

■ **Internationale verdragen**

Zweden heeft de Lissabon Conventie in 1997 ondertekend en in 2001 geratificeerd.

■ **Diplomasupplement**

Sinds 2003 zijn alle overheidsinstellingen verplicht om een diplomasupplement af te geven bij alle getuigschriften. Ook alle grote onafhankelijke onderwijsinstellingen verstrekken een diplomasupplement.

Meer informatie over het *Diploma Supplement (DS)* is beschikbaar op de [website van de Europese Commissie](#).

■ Samenstelling dossier

In Zweden is het gebruikelijk dat onderwijsinstellingen op secundair en tertiair niveau documenten zowel in het Engels als in het Zweeds verstrekken. Met name voor het hoger onderwijs is het aan te bevelen dat de documenten in beide talen worden overgelegd.

Diploma's (*examensbevis*) en cijferlijsten kunnen of apart of in één gecombineerd document worden afgegeven. Op officiële diploma's dient naast de Engelse naam of aanduiding ook de Zweedse aanduiding te staan; zonder die Zweedse benaming is het geen officieel diploma.

■ Overzicht hogeronderwijsinstellingen

[Website van de Universitets- och Högskolerådet](#) (UHR) met een overzicht van erkende hogeronderwijsinstellingen in Zweden.

■ Handige websites

- [Website van de Zweedse Raad voor het Hoger Onderwijs](#) (*Universitets- och Högskolerådet*, UHR), tevens de Zweedse ENIC-NARIC.
- [Website 'Study in Sweden'](#), inclusief informatie over het Zweedse onderwijssysteem.
- [Website van het ministerie van Onderwijs en Onderzoek/Utbildnings Departementet](#).
- [Website van de Skolverket](#), *National Agency for Education* (voortgezet onderwijs) met gedetailleerde [informatie](#) over de inhoud van programma's in het algemeen vormend onderwijs in het Zweeds. Er is ook [informatie in het Engels](#).
- [Website van het Nationaal Agentschap voor Onderwijs](#) met informatie over alle vakken en resultaten aangeboden door elke basis- en middelbare school in Zweden.
- [Website van de Universitetskanslerämbetet](#), UKÄ (*Swedish Higher Education Authority*).